

# Korošec.

Izhaja vsako prvo in tretjo soboto

v Kranju (tiska Iv. Fr. Lampret izdaja konsorcij „Gorenjca“; odgovorni urednik Lavoslav Mikus).

Velja za celo leto 4 K in se plačuje naročnina in inšerati naprej. Vsi rokopisi, pisma in druge pošiljave naj se pošiljajo na uredništvo in upravnništvo „Korošca“ v Kranju. Rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plačuje za enostopno petil-vrsto za enkrat 12 v, za dvakrat 18 v, za trikrat 24 v, za večkrat po dogovoru.

Posamezne številke stanejo 10 vin.

Gospodarski in političen list za koroške Slovence.

Štev. 2. V Celovcu, v soboto, dne 21. januarja 1911. Leto IV.

## Položaj.

Celovec, dne 10. januarja 1911.

Kakor drvar zadaja z nabrušeno sekuro udarec za udarcem smreki in ne preneha prej, dokler je ne podere na tla, tako pada od strani c. kr. vlade udarec za udarcem na telo slovenskega naroda na Koroškem, hoteč upogniti in streti k tlom vse, kar je se slovenskega v oni deželi, koder je tekla zibelka korotanskih Slovencev. Najprimitivnejše in najenostavnejše naravne in državljanske pravice se teptajo neusmiljeno, kakor potepta popotnik črva, ki pride po naključju pod njegovo podplatje. Prepovedujejo se gospodarsko-izobraževalni tečaji radi goveje kuge, izleti slovenskih društev v popolnoma slovenske kraje in občine se zabranjujejo, ker Nemcem v nemškem delu dežele in slovenskim renegatom niso po volji, in pri ravno vršecem se ljudskem štetju se dogajajo dan za dnevom z vednostjo c. kr. vlade in nje organov od strani stevnik komisarjev take gorostasne nepostavnosti, da bi se morala vest o njih zdeti vsakomur neverjetna, ako bi ne prihajale iz avstrijske Turčije — iz tužnega Korotana.

V tako hudih in za koroško slovenstvo, obenem pa tudi za ves slovenski narod usodepolnih časih bi trebalo bolj ko kdaj prej močne politične organizacije, jeklene roke in odločnega narodnega zastopstva, ki bi imelo tako volje kakor poguma dovolj, da pove na vsa usta c. kr. centralni vladi na Dunaju, kako sramotno bliatijo njeni organi na Koroškem prvo in najvišjo zahtevo, pa tudi podlago vsake države, enakopravnost vseh državljanov, in da Slovenci niso več voljni se dalje trpeti, da se z njimi postopa kakor z brezpravnimi heloti, ko morajo vendar vsaj ravno tolik krvni in denarni davek plačevati državi, kakor ga plačujejo njih sosedi Nemci.

Edino politično organizacijo koroških Slovencev «Katoliško gospodarsko in politično društvo za Slovence na Koroškem» je vlada pravkar razpustila, čes, da je imenovano društvo prekoracilo svoj delokrog, vpeljavši zasebno ljudsko štetje, kakor da bi to ne bila pravica ne le vsakega posameznega, ampak tudi vsakega društva.

## PODLISTEK.

### Pismo puščavnika na mesecu.

Preljubi Korošec!

Jaz, ki ti pišem to pismo, prebivam na mesecu. Morebiti se boš ustrašil, ko boš slisal te besede: da sem na mesecu, in si boš mislil, da sem mesečen! Ali ne boj se! Na mesec sem šel le zaradi tega, ker vem, da ljudje nimajo radi na zemlji takega človeka, ki hoče vse videti in vedeti. Jaz sem jim pa dejal: Le počakajte! Šel sem na mesec. Tukaj ne nadlegujem nobene sorte ljudi, pa vendar vidim vse, ker z mesecem si ogledava ves svet.

Ljubi «Korošec»! Morebiti boš rekel, da mora biti tu gor vendar dolg čas. Res mi je bilo nekaj časa malo dolg čas, zdaj je pa v tem oziru že bolje. Večkrat me namreč pride obiskat kak zrakoplovec z balonom. Tudi priletijo včasih kak balon, ki ne pusti, da bi ga mikal in jezil vsak tepec, sem gor k meni. Ednega imam že celo shranjenega in pripravljene, da pridem nazaj dol na zemljo, če se bodo kdaj izpremenile razmere na Koroškem. Pa nazaj k stvari!

Ostane nam torej kot edini zagovornik, zastopnik in boritelj za naša teptane pravice edinole naš državni in deželni poslanec Fr. Grafenauer. Ničče ne bo pričakoval in samoposebi se razume, da en sam človek ne more delati in doseči čudežev. Pač pa je sveta narodna dolžnost tiste parlamentarne skupine, katere član je poslanec Grafenauer, da gre kot en mož v boj za naše pravice proti tistim, ki nam jih jemljejo.

Poslanec Grafenauer je član «Slovenskega kluba», kateremu načeljuje dr. Iv. Sušteršič, predsednik «Vseslovenske ljudske stranke». Če miho sodimo o Sušteršičevi politiki, potem lahko rečemo, da ji je uničenje naprednih elementov na Slovenskem in udinjenje slovenskega naroda med ali boljše rečeno breznarodnemu Rimu glavna naloga. V tem stremljenju posvečuje stranki, kakršna je že na sebi, boj sredstva. O Sušteršiču in njegovi stranki je vsakomur, tudi njegovemu najbolj navdušenemu pristasi znano, da je pri volilni reformi za državni zbor žrtvoval koroške Slovence samo radi tega, ker je s pomočjo istovrstne volilne geometrije, ki je bila za koroške Slovence od njih narodnih in verskih nasprotnikov zasnovana, skrajno neugodna, pritisnil ob zid napredne stranke na Kranjskem.

Njegova stranka pa je tudi v času, v katerem živimo, tesno zvezana na Kranjskem z Nemci, ki se povrh niso verni katoličani, ampak protestantje in losvonromovci. Stranka, h kateri pripada v državnem zboru poslanec Grafenauer, se veže na Kranjskem z brezvernimi Nemci, da uniči slovensko napredno stranko! Zaradi tega daje «Nemška Sparkasa» v Ljubljani, ki je glavna opora nemštva na Kranjskem, podpore ljubljanskemu škofu, oziroma cerkvam. Vsled zveze med Nemci in tistimi Slovenci na Kranjskem, s katerimi hodi poslanec Grafenauer v politiki eno pot, je bilo mogoče, da so v Kočevju, torej na Kranjskem, nekaznovano preteptali Kočevjarji Slovence, katerega je potem na vsežadnje se slovenski škof Nemcem na ljubo prestavil.

Toda bolj kot kdaj prej je udinjan Sušteršič s svojo stranko Nemcem in vladi sedaj, ko rabi za saniranje popolnoma zavoženega deželnega gospodarstva desetmilijonsko posojilo. To posojilo

Dejal sem, da pride sem večkrat kak zrakoplovec. Zadnjič je pihal tu mimo stari Zeppelin. Imel je nabasanih za pol vagona škorenj. Vlekel je iste na Koroško, v Celovec. Naročil jih je visoko častiti gospod župan Metnic naravnost iz Rajha, iz dežele Hohencollerncev. Metnic ve, da bode letošnje zimo ljudsko štetje in tedaj bode morali celovski slugi mnogo letati. V Celovcu se namreč ne štejejo ljudje le enkrat, ampak dvakrat, trikrat. Za celovsko občino sploh ne velja nobena postavna določba ali ukaz. Če se našteje prvokrat praveč Slovencev, letat morajo slugi v drugič po hišah. Če jih je še zdaj preveč, se ponovi to še enkrat ali še večkrat, sploh se nadleguje Slovence tako dolgo z listi in jeziki, da so že vsega siti in da se nazadnje zapisejo za Nemca, da imajo vsaj enkrat mir. Celovski gospodje si tudi mislijo, da bodo imeli celovski Slovenci več respekta pred slugami, če bodo imeli ti škornje iz rajha Hohencollerncev. Pa se motijo! Nemcem so seveda skletale noge, ko so zagledali Hohencollernce, toda v Slovincih je druga krita: Slovence bode zagrabila jeza.

Pa praviš, zakaj pa da je naročil Metnic škornje. Saj bi zadostovali tudi čevlji! Saj ima Celovec itak še dosti dolga in saj se po mestih vendar ne

mora dobiti Sušteršičeva stranka, sicer je njen polom pred durmi; ne more ga pa dobiti brez zveze z Nemci in naklonjenosti vlade.

Ako si vse to predočimo, potem nam bo moral pač vsak pritrčiti, ako trdimo, da je storil naš državni poslanec Grafenauer veliko napako, ko je vstopil — sicer po umetnem naročilu svojih volilcev — v Sušteršičev klub. Ne le, da je poslanec Grafenauer že za časa volilne reforme prilike dovolj imel, škodljivost Sušteršičeve politike v narodnem oziru spoznati, čemur je sicer tudi jasno pri raznih prilikah dal duška, kot poznejši član «Slovenskega kluba» in odbornik «Vseslovenske ljudske stranke» se je moral neštetokrat docela prepričati o nenarodni politiki svojih političnih zavznikov.

Eo ostane pribito. Tista parlamentarna skupina, katera bi morala iti kot en mož z našim posl. Grafenauerjem v boj za koroške Slovence, je na Kranjskem zvezana z Nemci in potrebuje ravno sedaj radi desetmilijonskega posojila vladne naklonjenosti. Boj za pravico koroških Slovencev pa zahteva odločen, brezobziren nastop proti Nemcem in proti vladi!

Kaj da se bo zgodilo, pač ni težko uganiti. Sušteršičeva stranka se, ako se hoče obdržati na krmilu, ne sme in ne more zameriti niti Nemcem, niti vladi. Pustila bo v nemar vse one vnebovpijoče krivice, ki se godijo koroškim Slovencem, pustila pa bo tudi razven par korakov, ki naj bodo ljudstvu kot pasek v oči, poslanca Grafenauerja na cedilu.

Drugo vprašanje pa je, bode li poslanec Grafenauer iz takega postopanja «Slovenskega kluba» izvajal posledice ali ne.

Na drugi strani pa je dolžnost vseh onih zastopnikov slovenskega naroda v državnem zboru, ki niso vezani niti Nemcem niti vladi nasproti, da s tem večjo pozornostjo sledijo dogodkom na Koroškem ter da z vsem svojim vplivom izkušajo zabraniti udarce, s katerimi hočejo Nemci in vlada uničiti koroške Slovence; za vsako ceno pa se mora doseči, da se dosednji akt ljudskega štetja na Koroškem razveljavi!

nosijo škornje! Da, moj dragi «Korošec», po drugih mestih seveda ne nosijo škorenj, pa v Celovcu si jih bodo morale še celo ženske napraviti, če bo še nekaj časa Metnic županil.

Dragi «Korošec»! Čeravno vidim tu dol čez mesec po celom svetu, vendar vzgledujem najraje naše slovenske dežele in pred vsem še mojo ljubljeno koroško deželo. Tako sem gledal onokrat tudi tu dol in sem videl, kako jo je mahal čudno velik ded iz Celovca proti Gradcu. Delal je za 3 klaftre korake. Jaz sem vprašal meseca (ki seveda vse pozna), kdo bi bil ta, ki se mu tako nudi? In povedal mi je, da je to celovski deželni in državni poslanec Dobernigg. Prosil sem ga, da bi poizvedel pri Celovčanih, kaj ga je vendar nagnalo iz Celovca, a dozdam mi še ni vedel povedati gotovega. Nekateri (tako mi je pravil mesec) pravijo, da je šel radi tega, ker se ga je v Celovcu za njegove velikanske zasluge še vse premalo čislalo, v Gradcu pa da se bode ravno zdaj nabasal polne žepce časti, ker bode kot «strengfreiheitslingesindeter» (za Boga, to je pa dalji beseda, kakor je cel dolgi Dobernigg! Stavčeva opomba.), deležen tudi slave, katera čaka graške mestne očete. Tretji menda zopet pravijo, da je šel edino radi tega iz Celovca, ker kot tak težak loginus ni hotel mučiti konji-

Ako še niste, pošlite naročnino!





# Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu.

Akcijski kapital K 5.000.000.

Rezervni zaklad K 500.000.

Denarne vloge obrestujemo po

**4 1/2 %**

oa dne vloge do dneva vzdiga.

**☒ Kolodvorska cesta št. 27. ☒**

Zamenjava in eskomptuje izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone. Daje predjume na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške in zenitninske kavelje.

**Eskompt in inkasso menic :: Borzna naročila.**

Prodaja vseh vrst vred papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spiljetu, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Turške srečke. Šest zrebanj na leto. Glavni dobitek 300.000 frankov. Na mesečno odplačevanje po K 8— za komad. 1 26—1

Tiske srečke s 4% obrestini. Dve zrebanj na leto. Glavni dobitek K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10— za komad.

## CROATIA zavarovalna družba v Zagrebu.

Ustanovljena leta 1864.

**Centrala:** v Zagrebu, v lastni hiši, vogal Marovske in Preradiceve ulice.

**Glavna zastopstva:** v Osjeku, Reki, Sarajevu, Novem Sadu in Ljubljani.

**Podružnica:** v Trstu, Corso števil. 1. :: Telefon 25-94. ::

Ta zadruga prevzema pod ugodnimi pogoji sledeča zavarovanja: 1. Na življenje. a) Zavarovanje glavnic za slučaj doživetja in smrti, b) zavarovanje dote, c) zavarovanje življenske rente; 2. Proti škodi po požaru. a) Zavarovanje zgradb (hiš, gospodarskih zgradb in tovarnen) b) Zavarovanje premicnin (pobistva, prodajaloškega blaga, gospodarskih strojev, blaga i. t. d.), c) zavarovanje poljskih pridelkov (žita, sena i. t. d.) 3. Zavarovanje steklenih šip.

Zadružno imetje v vseh delih je znašalo leta 1909 K 2.116.261-86

Od tega temeljna glavnica . . . . . 800.000—

Letni dohodek premije s pristojbinami . . . . . 1.117.856 03

Izplačane škode . . . . . 3.923.163 48

Sposobni posredovalci in akviziterji se sprejmejo pod jako ugodnimi pogoji.

Natančnejše informacije daje Podružnica „Croatie“ v Trstu, Corso števil. 1, I. nadstropje,

odnosno Glavno zastopstvo „Croatie“ v Ljubljani (Tvrška Kmet in Slivar).

## Hotel Trabesinger, Celovec

Velikovaška cesta št. 5

se priporoča potnikom, ki prenočujejo v Celovcu.

Tukaj najdejo lepe, snažne in pozimi zakurjene sobe po 1 K do 5 K, okusne jedi, dobro pijačo poceni. — Veliko dvorišče za vozove in tri hleve za konje.

Za zabavo služi keglišče, pozimi zakurjeno, — Poleti sediš na senčnatem vrtu.

V tem hotelu najdete vsak dan prijetno slovensko družbo, posebno ob sredah zvečer. — Velike dvorane za shode in veselice. Na kolodvoru pričakuje gostov domači omnibus.

— Lastnik: Ivan Millonig.

## Mestna hranilnica v Radovljici

je prvi, najvarnejši in največji denarni zavod za nalaganje denarja na Gorenjskem.

Mestna hranilnica v Radovljici obrestuje vse hranilne vloge po 4 1/4 od sto. Vse narasle in uedvignjene obresti pripisuje dvakrat na leto h kapitalu in sicer 30. roznika in 31. grudna, ne da bi bilo treba to zahtevati. Rentni davek od teh obresti plačuje Mestna hranilnica sama, tako, da dobi vsak vložnik 4 K 25 vin. od sto čistih obresti in poleg tega še dvakratne obrestne obresti na leto.

Za vse vloge in njih obrestovanje jamči v smislu od c. kr. deželne vlade za Kranjsko v imenu c. kr. ministrstva notranjih zadev potrjenih pravil mesto Radovljica z vsem svojim premoženjem in svojo davčno močjo — in poleg tega hranilnica s svojim premoženjem in svojim rezervnim zakladom, ki znaša sedaj čez 200.000 K.

Mestna hranilnica v Radovljici daje največjo varnost za hranilne vloge izmed vseh drugih denarnih zavodov na Gorenjskem. Zato nalagajo c. kr. okrajna sodišča in drugi c. kr. uradi vse vloge nedoletnih otrok in druge denarje le pri tej mestni hranilnici. Kdor želi iz drugega denarnega zavoda prenesti denar v Mestno hranilnico v Radovljici, izroci naj ji le vložno knjižico, da se obrestovanje ne pretrga, dvig preskrbi hranilnica sama.

Kdor želi pri Mestni hranilnici v Radovljici nalagati denar po pošti brezplačno, zahteva naj pri hranilnici poštno položnico, katere so vsakemu na razpolago.

### Posojila na zemljišča

dovoljuje proti 5% obrestovanju na amortizacijsko dobo, katero si lahko vsak dolžnik sam določi, namreč proti vračilu na 14, 16 1/2, 19 1/2, 25 ali 36 let, izjemoma tudi na 50 let.

Tako vračilo je za vsakega dolžnika zelo ugodno, ker poplača napravljeno dolg z malimi odplačili mimogrede z obrestmi. Kdor si izposodi drugod recimo 300 K s 6% obrestmi, plača zanje v 36 letih 648 K golih obresti, ostane torej še vedno 300 K dolžan. Dolžnik

Mestne hranilnice v Radovljici se pa dolga docela iznebi, dasi plača v celih dobi še za 97 vin. manj.

Nadalje dovoljuje posojila tudi na menice in proti zastavi vrednostnih papirjev.

Tudi za posojila je Mestna hranilnica v Radovljici prvi zavod na Gorenjskem.

Kdor želi najeti posojilo ali dobiti kaka druga pojasnila, zglesi naj se v hranilnični pisarni nasproti c. kr. okrajnega sodišča, kjer se uraduje vsak dan od pol 9. do 12. ure dopoldne in od pol 3. do 5. ure popoldne razen ob nedeljah in praznikih

**Ravnateljstvo Mestne hranilnice v Radovljici.**

Našim rodbinam priporočamo

**Kolinsko cikorijo.**

Edina slovenska kislá voda

**Tolstovrška slatina**

je po zdravniških strokovnjakih priznana med najboljšimi planinskimi kislimi vodami, je

**izbornó zdravilo**

za katere v grlu, pljučih, želodcu in črevesih, za želodčni krč, zaprtje, bolezní v ledvicah in mehurju ter pospešuje tek in prebavo. Tolstovrška slatina ni le izbornó zdravilná, temveč tudi osvežujoča

**namizna kislá voda.**

Odlikovana je bila na mednarodni razstavi v Inomostu 1896 in na higijenični razstavi na Dunaju 1899.

Naroča se pri oskrbnístvu Tolstovrške slatine, pošta Guštanj (Koroško), kjer se dobe tudi ceniki in prospekti.

Del čistih dohodkov gre v narodne namene.

Slovenci! Svoji k svojim! Zahtevajte povsod le Tolstovrško slatino! Vsaka slovenska gostilna naj ima le ed no slovensko kisló vodo.

Slovenci, ne zablíte družbe  
**SV. CIRILA IN METODA**